

‘Meedoen is een kunst’

Startnotitie Cultureel Beleid Hellevoetsluis

**EUROVISIE-
SONGFESTIVAL**

**MEEDOEN
IS BELANGRIJKER
DAN ZINGEN**

Loesje

Postbus 1045
6801 BA Arnhem www.loesje.nl

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3. Visie	4
4. Op weg naar een nieuw cultuurbeleid	4
5. Plan van aanpak cultuurbeleid 2016	6
6. Planning en traject	7

Opdracht: College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Hellevoetsluis
Portefeuillehouder: Wethouder Margriet den Brok
Realisatie: Afdeling Samenlevingszaken, december 2015
Vastgesteld:(adviesnummer 2015.....)

1. Voorwoord

Goed wonen, werken en recreëren wordt voor een belangrijk deel bepaald door een aansprekend aanbod van kunst en cultuur, toeristische en vrijetijdsvoorzieningen en de wijze waarop inwoners hieraan vorm en inhoud geven. Dit is van invloed op de uitstraling, identiteit en leefbaarheid van de stad. Het draagt bij aan de kwaliteit van de directe leefomgeving. Het geeft dynamiek aan de stad en heeft een positief effect op lokale economie. De combinatie van een mooi historisch centrum en culturele voorzieningen heeft een versterkend effect. Het geeft kansen voor het behoud van het cultuurhistorisch erfgoed, voor ontspanning in de directe leefomgeving en bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van evenementen.

De cultuurnota 2008 is aan vernieuwing toe. In de afgelopen jaren is er veel gerealiseerd. Daarnaast is er ook veel veranderd en is er sprake van nieuwe ontwikkelingen. De veranderingen in het sociaal domein gaan uit van eigen kracht en burgerkracht en meedoen voor iedereen. Cultuur kan hierbij een belangrijke rol spelen. Deze startnotitie geeft inzage in veranderingen en ontwikkelingen en geeft richting aan het nieuwe kunst en cultuurbeleid van Hellevoetsluis. Cultuur is van iedereen en voor iedereen. Vandaar ook de titel: MEEDOEN IS EEN KUNST.

Wij gaan ook bij de totstandkoming van dit beleid zoveel mogelijk mensen betrekken. Het kunst en cultuurbeleid willen we op een vernieuwende manier onder de aandacht brengen, toegankelijk voor iedereen!

Margriet den Brok
Wethouder cultuur

2. Inleiding

Het belang van cultuur

“Kunst en cultuur bepalen de identiteit van een mens, een groep, een volk en een land. Kunst en cultuur zijn de noodzakelijke ingrediënten van een gezonde maatschappij waarin de geestelijke en economische mens tot bloei kan komen. Voor een markteconomie is creativiteit de voornaamste drijfveer. Daarbij is cultuur niet afhankelijk van geld, maar geld afhankelijk van cultuur. De prijs van kunst wordt te vaak verward met de waarde van kunst”. Leo Samama (componist, schrijver en docent, voormalig directeur van het Nederlands Kamerkoor)

De gemeente Hellevoetsluis heeft het belang van cultuur altijd onderschreven. Hiervan getuigen de diverse voorzieningen in de stad, de culturele evenementen, de aandacht voor het cultureel erfgoed en de cultuureducatie voor kinderen en jongeren. De gemeente verleent subsidies aan diverse instellingen en stelt geld beschikbaar voor (culturele) evenementen. Uitgangspunt hierbij is dat alles toegankelijk is voor iedereen. Bij de bezuinigingen die in de afgelopen periode hebben plaatsgevonden is ervoor gekozen de culturele sector minder geld te geven. Uitgangspunt hierbij was dat deelname aan kunst en cultuur meer een eigen verantwoordelijkheid is van inwoners. Culturele instellingen moeten cultureel ondernemerschap tonen om middelen binnen te halen.

Ondanks de bezuinigingen is men er in Hellevoetsluis in geslaagd vooralsnog de culturele voorzieningen te behouden en is er een beweging op gang gebracht om te kijken naar andere mogelijkheden. Een goed voorbeeld hiervan is het cultuurhuis dat door een aantal samenwerkende partijen verenigd in het Cultureel Platform Hellevoetsluis (Bibliotheek Zuid-Hollandse Delta, Theater Twee Hondjes, Muziekschool Voorne, Omroep Voorne) is geïnitieerd. De gemeente vindt dit belangrijk en ondersteunt dit initiatief.

Daarnaast worden inwoners steeds meer betrokken bij cultuur. De Vestingcode, Voorne in Stelling, Cultuurfestival, Open Podium, Kunstroute zijn hier goede voorbeelden van.

Door de veranderingen in het sociaal domein worden mensen meer op zichzelf en hun naaste omgeving terug geworpen. Het omgaan met deze nieuwe situatie vergt creativiteit. Cultuur en kunst kunnen hierbij een belangrijke rol spelen door mensen in contact te brengen met nieuwe en onbekende dingen, hun creativiteit en (onbekende) talenten te stimuleren, mensen te verbinden, maar bovenal ook om mensen plezier te geven. Mensen kunnen getrokken worden naar plaatsen waar cultuuruitingen plaatsvinden, maar cultuur kan ook naar de mensen gebracht worden. Hierin kan cultuur aansluiten bij het wijkbeheer. Er kan bij het opknappen van wijken gedacht worden aan een kunstuiting van en door bewoners. Er kunnen culturele activiteiten georganiseerd worden voor en door bewoners. Zo kan cultuur mensen in een buurt bijeen brengen en uit hun isolement halen en bijdragen aan een prettiger leefomgeving.

Er is, zoals in het bovenstaande citaat vermeld, een verschil tussen de prijs en de waarde van cultuur. Vaak wordt alleen gekeken naar de prijs, wat moeten we ervoor betalen, hoeveel kost ons dat per inwoner. De waarde en de opbrengst van cultuur zijn vele malen hoger en niet in geld uit te drukken: creatieve en gelukkige inwoners van de stad.

3. Visie

Deze startnotitie Kunst en Cultuur legt de hoofdlijnen vast voor het cultuurbeleid van Hellevoetsluis voor de periode 2016-2020. Hiermee wil de gemeente richting en ruimte geven aan de ontwikkeling van het culturele leven in onze stad. De Gemeente Hellevoetsluis ziet cultuur als een belangrijke pijler voor de stad Hellevoetsluis en onderschrijft dit met haar visie:

Kunst en cultuur verrijken het leven van jong en oud en leveren een bijdrage aan de binding in de samenleving. Ook vervullen kunst en cultuur een sleutelrol in de waarde van Hellevoetsluis als woonstad en versterken zij de uitstraling van Hellevoetsluis als toeristisch aantrekkelijke vestingstad aan het Haringvliet .

4. Op weg naar een nieuw cultuurbeleid

De laatste cultuurnota van de Gemeente Hellevoetsluis is gemaakt in 2008. In deze cultuurnota werden de ambities van de Gemeente Hellevoetsluis samengevat in de vier V's : Verbreding, Verjonging, Vernieuwing en Versterking. Bereikbaarheid van cultuur, het betrekken van jongeren, samenwerking en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven vormden de uitgangspunten voor het gemeentelijk cultuurbeleid.

Op elk van de vier V's is actief ingezet en er zijn goede resultaten behaald. In de afgelopen 8 jaar is veel bereikt maar er is ook veel veranderd. Bezuinigingen hebben hun invloed gehad op het culturele landschap, zowel op landelijk als gemeentelijk niveau. Er is minder geld beschikbaar, er moeten meer keuzes gemaakt worden. Ook heeft er een accentverschuiving plaatsgevonden van de regelende overheid naar de organisatiekracht van de samenleving zelf. Deze veranderde omstandigheden brengen nieuwe ontwikkelingen, mogelijkheden en initiatieven voort.

Een belangrijke ontwikkeling in het cultuurbeleid van Hellevoetsluis is het besef dat cultuur veel beleidsterreinen raakt. We zien steeds meer dwarsverbanden ontstaan. Cultuur beïnvloedt de openbare ruimte, cultuur is belangrijk in het onderwijs, cultuur kan bruggen bouwen in het sociaal domein, cultuur biedt mogelijkheden tot participatie en is belangrijk voor de lokale economie.

Een tweede ontwikkeling is de aandacht voor de actieve rol van de inwoners van Hellevoetsluis in het culturele leven van hun stad, het zgn. “betrokken eigenaarschap”. Het denken over en ontwikkelen van cultuur is niet voorbehouden aan het culturele veld of de overheid. Kunst en cultuur dragen nog beter bij aan de identiteit van de stad als het enthousiasme meer van de inwoners zelf komt en breder wordt gedragen.

Verbreding, Verjonging, Vernieuwing en Versterking vormen ook nu goede uitgangspunten voor het cultuurbeleid van Hellevoetsluis. De invulling is echter aangepast aan de huidige omstandigheden en ontwikkelingen. Een essentiële toevoeging is een vijfde V, namelijk **Verbinding**.

De vijf V's van Hellevoetsluis staan voor de betrokkenheid van alle belanghebbenden, de gemeente, het culturele veld en de inwoners. Samen zetten we ons in voor goede voorzieningen, cultuureducatie, nieuwe initiatieven en voor het vergroten van de maatschappelijke betekenis van cultuur.

Kaders 2016

Verbreding

Cultuur is voor iedereen, cultuur is van iedereen. Hellevoetsluis heeft een hoog voorzieningen niveau met een theater, bibliotheek, muziekschool, musea, erfgoedinstellingen en Volksuniversiteit daarnaast is er een groot aantal amateurgezelschappen actief en zijn er ateliers voor kunstzinnige vorming. Deze voorzieningen spelen een grote rol in de samenleving en bieden de mogelijkheid tot actieve of passieve cultuurparticipatie. De actieve cultuurparticipatie draagt bij tot verbinding, mensen vinden elkaar in de beoefening van hun hobby, bereiken anderen met optredens en concerten en exposities. Zowel professionele instellingen als amateurverenigingen proberen hun publieksbereik te verbeteren en te vergroten om meer mensen, jong en oud, te laten participeren. Vrijwilligers spelen een grote rol in het culturele leven van Hellevoetsluis. Zij vormen de voorhoede van het “betrokken eigenaarschap” en zijn van grote waarde voor de stad.

Verjonging

Jong geleerd... Cultuureducatie stimuleert de ontplooiing van talenten en vaardigheden en levert daarmee een onmisbare bijdrage aan het onderwijs en de ontwikkeling van het kind. Kinderen en jongeren zijn het publiek van de toekomst en moeten in staat gesteld worden alle facetten van cultuur te leren kennen. Hellevoetsluis neemt deel in het landelijke programma “Cultuureducatie met Kwaliteit”. Een van de uitgangspunten is om cultuureducatie een volwaardig onderdeel te laten worden van het reguliere curriculum van scholen. Ook wordt er ingezet op deskundigheidsbevordering van zowel scholen als culturele instellingen en de samenwerking van deze partijen om lokaal tot een effectief en goed cultuureducatieaanbod te komen. Gemeente, scholen en culturele instellingen werken samen aan erfgoededucatie in het programma Erfgoed met klasse(n).

Vernieuwing

Initiatieven vanuit het veld en vanuit de inwoners. Cultuur behoort tot de basisinfrastructuur van een gemeente. De gemeente, de inwoners en het culturele veld zijn partners. Het huidige economische klimaat en de beperkte financiële middelen zorgen voor beweging in deze verhouding. Nu de overheid noodgedwongen een stap achteruit doet, komt de ontwikkeling van het cultureel ondernemerschap in een stroomversnelling. Het cultureel ondernemerschap vraagt meer van de instellingen dan behoud en openstelling. Het komt aan op creativiteit, onderscheidend vermogen en aantrekkelijkheid. In Hellevoetsluis werken Theater Twee Hondjes, Bibliotheek Zuid Hollandse Eilanden (inclusief Volksuniversiteit), Muziekschool Voorne en Stichting Mediagroep Voorne Putten (voormalig omroep Voorne) samen met de gemeente toe naar de creatie van het *Cultuurhuis Hellevoetsluis*. Ook kennen we al particuliere initiatieven in Hellevoetsluis; Arie van den Ban, HIT, Fantastix Entertainment, de Kunstuitleen en de Theatertuin van Voorne zijn de eerste cultureel ondernemers die Hellevoetsluis verrijken met hun projecten.

Een nieuw initiatief is het ontwikkelen van het cultureel ambassadeurschap. Betrokken inwoners van Hellevoetsluis willen bijdragen aan een positieve beeldvorming van Hellevoetsluis door anderen te vertellen hoe leuk het is in Hellevoetsluis. Het bijzondere is dat zij gezamenlijk vorm geven aan deze (vrijwillige) functie. De aandacht gaat ook uit naar “co-creatie”. Culturele projecten worden ontwikkeld met inwoners of specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld op wijkniveau, met scholieren of ouderen.

Versterking

Ondersteuning en Samenwerking. De Gemeente Hellevoetsluis ondersteunt de culturele instellingen en de culturele infrastructuur praktisch en financieel met cultuursubsidies. Ook wordt er gezocht naar lokale en regionale samenwerking op het gebied van cultuur. Lokaal is het traject naar het *Cultuurhuis Hellevoetsluis*.

Cultuur vormt een belangrijk element in de samenwerking Voortaan Voorne, onze gedeelde historie en het materiele en immateriële erfgoed bieden aanknopingspunten voor culturele en T&R projecten. Hellevoetsluis heeft al meermalen het voortouw genomen in regionale cultuur projecten zoals Voorne in alle Staten. Het financiële kader bestaat uit de middelen die Hellevoetsluis beschikbaar stelt voor cultuursubsidies (2015: €1.469.061,30, 2016: 1.465.845,50) en het in de begroting opgenomen cultuurbudget van 50.000 euro.

Verbinding

Cultuur als bindmiddel. Gemeentes hebben meer zorgtaken gekregen. Deze transitie in het sociale domein (de decentralisaties) bieden kansen voor culturele instellingen. Cultuur kan bruggen slaan naar de wijk, naar jongeren en zorginstellingen. Cultuur kan mensen verbinden, kan ouderen uit hun isolement halen en de leefomgeving verbeteren. Het leggen van verbindingen tussen cultuur en het sociale domein is een van de doelstellingen van het landelijk cultuurbeleid. Voor lokale culturele instellingen liggen hier kansen, ze kunnen hun publieksbereik vergroten en hun maatschappelijk draagvlak verder versterken.

In Hellevoetsluis is er aandacht voor Cultuurparticipatie gericht op ouderen. Het zou hun isolement kunnen doorbreken, mantelzorgers kunnen ontlasten en bijdragen aan de eigenwaarde van de ouderen.

Cultuurprojecten op wijkniveau kunnen bewoners met elkaar in contact brengen en verbinden. Ook worden mensen die gewoonlijk niet in aanraking komen met cultuur in de gelegenheid gesteld er kennis van te nemen of mee te doen. Daarnaast kan cultuur een middel zijn om de kwaliteit van het leefklimaat in de wijk te verbeteren. Die projecten hebben een brede insteek, het kan gaan van community art projecten tot een gezamenlijke moestuin of buitenboekenkasten.

5. Plan van aanpak cultuurbeleid 2016

Inhoud

In het cultuurbeleid zal de doelstelling geëvalueerd worden. Er zal gekeken worden welke aspecten van het beleid uitgevoerd zijn en succesvol zijn geweest en welke niet tot bloei zijn gekomen. De veranderingen en trends op cultureel gebied, zowel lokaal als landelijk, zullen aan de orde komen omdat deze van invloed zijn op het beleid. De kaders van 2016 en verder en voorgenomen acties zullen beschreven worden, evenals de eerder genoemde dwarsverbanden die er bestaan tussen cultuur en andere beleidsterreinen.

Participatie en vorm

Inwoners, culturele instellingen, professionele organisaties, vrijwilligers, ondernemers worden geraadpleegd over het culturele leven van Hellevoetsluis. Dit zal gebeuren via gesprekken, social media en het burgerpanel. Vervolgens organiseren we een participatieavond in Theater Twee Hondjes voor de inwoners en het culturele veld van Hellevoetsluis. In samenwerking met het Theater, muziekschool Voorne, Omroep Voorne, Volksuniversiteit en de Bibliotheek wordt deze avond niet alleen een gedachtewisseling over cultuur in Hellevoetsluis maar ook een preview van de sfeer en activiteiten van het Cultuurhuis. Een inspirerende avond vol verrassingen.

Het motto van deze cultuurnota is "*Meedoen is een Kunst*". We nodigen iedereen uit om deel te nemen aan het culturele leven van Hellevoetsluis. Inwoners, bezoekers, culturele instellingen, professionele organisaties, in de vesting of in de wijk, jong en oud; cultuur is van iedereen.

De cultuurnota krijgt een nieuwe aantrekkelijke vorm. Een vorm die toegankelijk is en uitnodigend: we denken aan een tijdschrift, een glossy met de relevante informatie over de gemeentelijke visie op cultuur maar op een toegankelijke en boeiende wijze beschreven en met mooie beelden van cultuur in Hellevoetsluis. Er worden mensen geïnterviewd, zodat we kunnen lezen hoe inwoners van Hellevoetsluis de cultuur van hun stad beleven. We spreken vrijwilligers van culturele instellingen, luisteren naar Hellevoetse senioren, volgen basisscholieren tijdens hun ontdekkingsstocht door de vesting, worden op sleeptouw genomen door jongeren en nemen een kijkje in de wijk. We willen cultuur op een actieve manier eigendom maken van de inwoners van Hellevoetsluis.

Bij dit voornemen past ook een kort filmpje waarin de Hellevoetse cultuur en de gemeentelijke visie daarop gepromoot wordt. Dit filmpje vormt een visitekaartje. Het zal zijn weg vinden op de gemeentelijke en toeristische websites en naar de lokale omroep. Het filmpje kan gedeeld worden op Twitter en veel mensen bereiken via Facebook.

Wellicht behoort een app cultuur Hellevoetsluis ook tot de mogelijkheden.

Bovenstaande zaken willen we met inwoners, vrijwilligers, ondernemers en culturele organisaties vorm geven.

6. Planning en traject

2015	
December	Bespreken concept startnotitie intern
2016	
Januari	Vaststellen concept voor verdere bespreking met inwoners, cultureel veld , professionele instellingen, adviesraad en commissie ZWO
Januari - Maart	Met inwoners en cultureel veld en professionele organisaties uitwerken cultuurbeleid
April – September	Ontwikkeling cultuurbeleid, tijdschrift en filmpje (evt app)
Oktober	Vaststelling cultuurbeleid B&W
November	Bespreken met commissie ZWO en inwoners, professionele organisaties en cultureel veld
December	Vaststellen cultuurbeleid raad en publicatie